

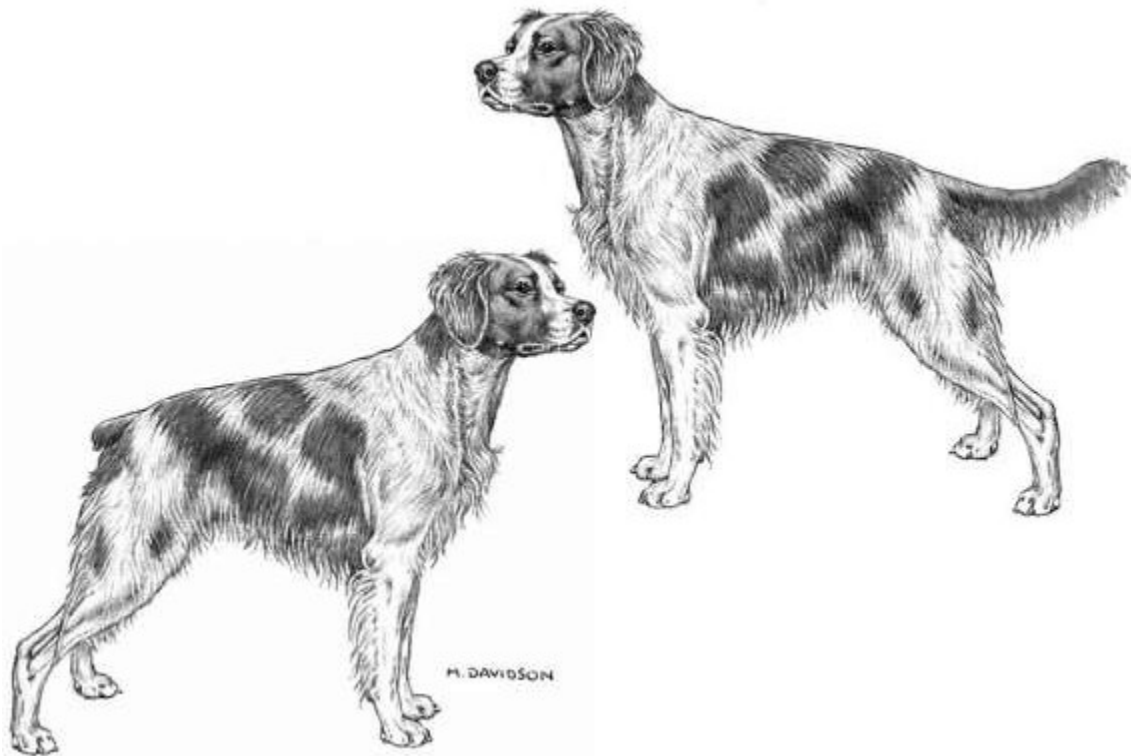

Rasspecifik avelsstrategi, RAS för

Breton

(l'épagneul breton)

2022

Svensk Bretonklubb
Rasklubb inom SKF

Innehåll

Inledning.....	4
Bakgrund Rasspecifik avelsstrategi, RAS.....	4
Vad är RAS – behövs den?	4
RAS – vems ansvar?	4
Generellt om Breton.....	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling.....	4
Övergripande avelsmål för rasen.....	5
Breton – population och avelsstruktur.....	5
Nulägesbeskrivning.....	6
Populationsstorlek, registreringssiffror	6
Genomsnittlig kullstorlek.....	8
Inavelstrend samt fördelning parningar	9
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor och barnbarn	9
Import av material från andra länder	11
Mål.....	12
Kortsiktiga och långsiktiga mål	12
Strategier	12
Prioriteringar och strategier för att nå målen.....	12
Breton – Hälsa	13
Nulägesbeskrivning.....	13
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen	13
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter	13
Mål.....	17
Beskrivning av mål	17
Strategier	17
Breton – Mentalitet	18
Nulägesbeskrivning.....	18
Mentaltest och mentalbeskrivningar.....	18
Mentalitet i förhållande till rasstandard	18
Mål.....	18
Beskrivning av mål	18
Strategier	18
Breton – Jaktegenskaper	19
Nulägesbeskrivning.....	19
Champions	19
Jaktprov	20
Jaktegenskaper i förhållande till rasstandard	21
Mål.....	22
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	22
Strategier	22
Prioriteringar och strategier för att nå målen.....	22
Breton – Exteriör	23
Nulägesbeskrivning.....	23
Exteriörbedömning.....	23
Exteriöra detaljer som vi måste se upp med	25
Mål.....	25
Strategier	25
Prioriteringar och strategier för att nå målen.....	25
Summering – Breton.....	26
Plan för fortsatt arbete i klubben	26
Litteratur och källhänvisningar.....	27

Diagram

Diagram 1. Registrerade bretoner 1960-2013.....	6
Diagram 2. Registrerade bretoner 2014-2019.....	6
Diagram 3. Registrering tikar, hanar och importer.....	7
Diagram 4. Genomsnittlig kullstorlek, 1990-2019.....	8
Diagram 5. Inavelsgrad och trend, 2014-2019.....	9
Diagram 6. Ålder vid första valpkull.....	10
Diagram 7. Avkommor och barnbarn, kända.....	10
Diagram 8. Avelsdjurens ursprung, 1990-2013.....	11
Diagram 9. HD-status utveckling 2011-2019.....	14
Diagram 10. Antal röntgade hundar/födelseår år 2000-2019.....	15
Diagram 11. Svenska champions (jakt, utställning och lydnad) 1978-2012.....	19
Diagram 12. Svenska champions (jakt, utställning och lydnad) 2010-2017.....	20
Diagram 13. Provstarter och premieringar 2015-2019.....	20
Diagram 14 Totalt antal starter samt fördelning per terrängtyp.....	21
Diagram 15 Svenskägda bretoner bedömda på utställning.....	24

Tabeller

Tabell 1 Antal registrerade bretoner i Sverige 1990–2019.....	7
Tabell 2. Inavelsgrad och fördelning på parningar, 1990-2019.....	9

Inledning

Bakgrund Rasspecifik avelsstrategi, RAS

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige fattades 2001 beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, RAS. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna, som i sin tur i huvudsak delegerar ut arbetet på rasklubbarna, även om samordningsansvaret kvarstår hos specialklubben.

Vad är RAS – behövs den?

RAS är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKK:s Stadgar¹ anger målen och beskriver klubbarnas verksamheter. De rasspecifika avelsstrategierna, RAS, är handlingsplaner för aveln inom en specifik ras. De beskriver både problem och starka sidor som kan finnas inom rasen och rymmer de avelsrekommendationer som rasklubbens medlemmar kommit överens om.

RAS – vems ansvar?

Svensk Bretonklubb, SBnK, ansvarar, i samarbete med Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar, SKF, och Svenska Kennelklubben, SKK, för den rasspecifika avelsstrategin och därmed för bretonens utveckling i Sverige.

Ansvar för rasens framtid ligger emellertid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta relevanta beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta avelshunden, vad gäller egenskaper, mentalitet och nedärvbar sjukdomshistorik. Allt för att målen i den planerade kullen ska ligga så nära den avelsstrategi som finns för rasen och de personliga avelsmålen.

Generellt om Breton

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Breton kommer ursprungligen från Bretagne och är sedan många år den numerärt största stående fågelhundsrasen i Frankrike. Den skapades under slutet av 1800-talet genom delvis spontana och delvis planerade parningar mellan företrädesvis engelska hundar av settertyp och olika lokala spanieltyper och welsh springer spaniel. Den första preliminära rasstandard 1907 angav mankhöjd 50–56 cm och naturlig stubbsvans, max 10 cm. Färgerna vit/orange, vit/svart och vit/lever nämndes. 1908 fastställdes den första standarden där man tog bort svart som godkänd färg och angav höjden till ca 50 cm. 1938 blev kupering tillåten och 1956 blev svart på nytt en godkänd färg. 2001 ändrades standarden så till vida att höjden för tikar anges till 47–50 cm och hanhundar till 48-51 cm, +/- 1 cm för båda. Svanskupering är numera förbjuden i Sverige och flera andra länder.

Rasen har under 1900-talet spridits över världen. Den största enskilda populationen finns i USA² dit rasen kom 1933. Rasen är relativt stor och växande i Italien, Grekland, Norge, Argentina, Canada och Japan.

¹(Svenska Kennelklubben, 2020)

Till Sverige kom rasen via Norge i slutet av 1950-talet. 1954 hade de första norska bretonerna importerats från USA och 1958 köpte en direktör G Carlsson i Uddevalla den breton som förmodligen var Sveriges första. Den var efter amerikanska föräldrar.

Bretonen är den minsta av de stående fågelhundraserna. Rasen har ett kortskalligt huvud av kontinental spanieltyp (på franska braccoïde). Den ska vara harmoniskt konstruerad med en kraftig benstomme utan att vara grov. Helheten skall vara kompakt och kraftig, dock inte tung utan tillräckligt elegant. Breton skall vara energisk med livlig blick och intelligent uttryck. I helhet liknar breton en liten kort och satt ponny, "cob", full av energi. Bretonen används som stående fågelhund vid jakt på tryckande fågel på fält, fjäll och i skog. Även vid apportarbete på land och i vatten fungerar bretonen utmärkt. Många individer har stor vattenpassion.

Övergripande avelsmål för rasen

Svensk Bretonklubbs övergripande mål är att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda bretoner enligt rasstandarden (Svenska Kennelklubben, 2003)³.

Ärftlig variation är en viktig förutsättning för rasernas möjlighet att fortleva och uppfödarnas möjligheter att bedriva sund avel. Därför skall aveln vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion eller tömmer rasen på genetisk variation. Den numera mycket låga graden av inavel kan bland annat tillskrivas detta arbete med import av avelsdjur och även parning med utländska avelsdjur

Avel och uppfödning skall ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens grundregler och till hjälp för uppfödare finns detta rasspecifika hälsoprogram, RAS.

Breton – population och avelsstruktur

Breton är en numerärt liten ras i Sverige och import framför allt från de nordiska länderna men även från till exempel Frankrike förekommer i ganska stor omfattning. Ett stort ansvar vilar på de individuella uppfödarna att tillsammans med klubbens avelskommitté inhämta kunskap om importhundars hälsa, jaktegenskaper och genetiska bakgrund.

Den franska moderklubben för breton (Club de l'Epagneul Breton) registrerar sedan många år alla franska bretoner i sin "Livre d'Eleavage"⁴. Detta "avelsregister" finns lätt åtkomligt på Internet – ett bra verktyg för uppfödare och valpköpare. Man behöver inte kunna franska för att förstå det mesta där men man måste vara medlem i CEB. Ett samarbete med Norsk Bretonklubb tillför också värdefull kunskap.

² Breton har, sedan den kom till USA på 1930-talet, i huvudsak avlats för jakt på mycket vidsträckta prärier, ofta med jägaren till häst. Detta har gett två varianter av breton, (American) Brittany och French Brittany (Epagneul Breton). Rasstandarden för (American) Brittany skiljer sig delvis från den franska standarden, t ex är svart päls/nos ett diskvalificerande fel. (American Kennel Club, 1990).

³ På engelska (Fédération Cynologique Internationale, 2003)

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringsiffror⁵

Breton-populationen i Sverige kan idag antas ligga under kring 700⁶ (561 st bretoner 0–10 år fanns registrerade hos SKK 2020-01-25) individer – födelsetal plus importer blir cirka 700 men ett antal svenska bretonvalpar exporteras till Norge. Antalet registrerade bretoner fortsätter att öka i en lugn och stadig takt. Detta under en period då de flesta andra raser inom grupp 7, Stående fågelhundar, sett en vikande registreringstrend. Av de nordiska länderna har Sverige det lägsta antalet bretoner. I Finland beräknar man att det finns cirka 1200, i Danmark cirka 1700 och i Norge uppskattningsvis 2000–2500.

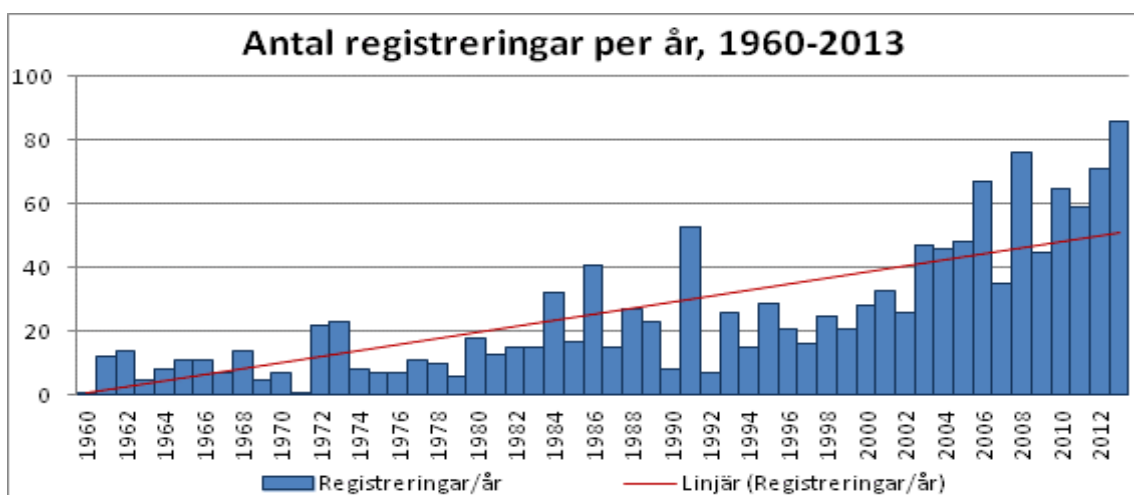

Diagram 1. Registrerade bretoner 1960–2013

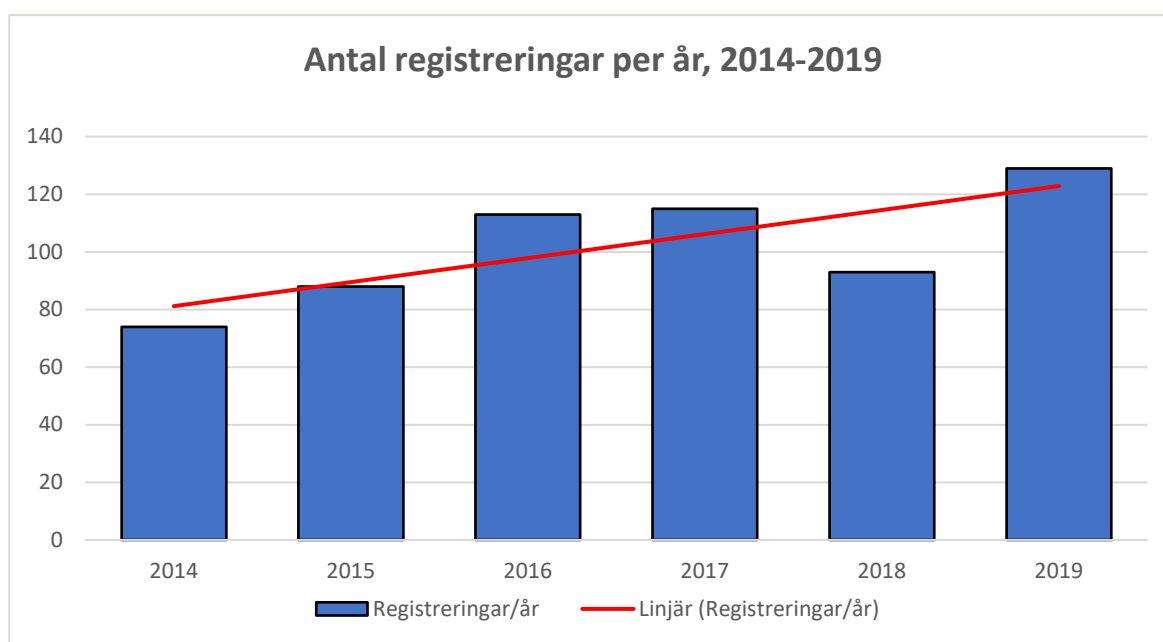

Diagram 2. Registrerade bretoner 2014–2019⁵

⁴ www.livredelevage.net/fr/livre/

⁵ Statistik i avsnittet från SKK:s Avelsdata om inte annat anges. (Svenska Kennelklubben, 2013)

⁶ Här beräknat på en medellivslängd på 13 år, vilket kanske är något för högt (gäller även övriga här nämnda länder)

Antal registrerade⁷ bretoner per år har varierat ganska kraftigt mellan olika år men sett över hela tidsperioden är den uppåtgående trenden tydlig (den röda linjen). och det beror troligen till största delen på att det är en så liten ras, så att om ett par tikar går tomma eller uppfödaren väljer att vänta några år så ger det avtryck i statistiken.

Tabell 1 Antal registrerade bretoner i Sverige 1990–2019

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	8	53	7	26	15	29	21	16	25	21	28	33	26	47	46	48	67	35	76	45	65	59	71	86	74	88	113	115	93	129

Importerade bretoner redovisas i statistiken från och med 2005 och sammanlagt har 22 procent av registreringarna sedan dess varit importer i de flesta fall av valpar. Variationer förekommer, till exempel var 2007 ett år med ovanligt få svenska bretonkullar och då närmade sig andelen importerade hundar 50 procent medan andelen importer endast var 7 procent 2011. Exporterade bretoner, framför allt till Norge, syns inte i statistiken.

Import av avelsmaterial är positivt för den genetiska variationen i en numerärt liten ras och har medfört en minskande inavelsgrad. Andelen tikar som importer är något större än andelen hanhundar, 56 procent.

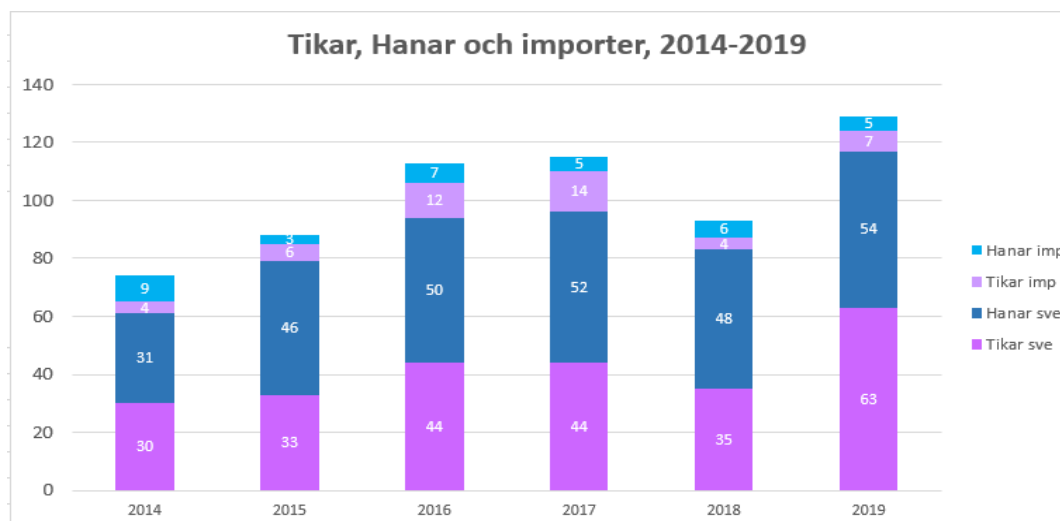

Diagram 3. Registrering tikar, hanar och import

Genomsnittlig kullstorlek

Breton har en god och stabil reproduktionsförmåga mätt i antal valpar per kull. Antalet valpar per kull anses bland annat vara en parameter på rasens genetiska hälsotillstånd. Statistikmaterialet är för litet för att kunna dra några säkra slutsatser men allt tyder på att kullstorleken har en uppåtgående trend och har sedan 1990 ökat från i genomsnitt cirka 5,5 till 6 valpar per kull.

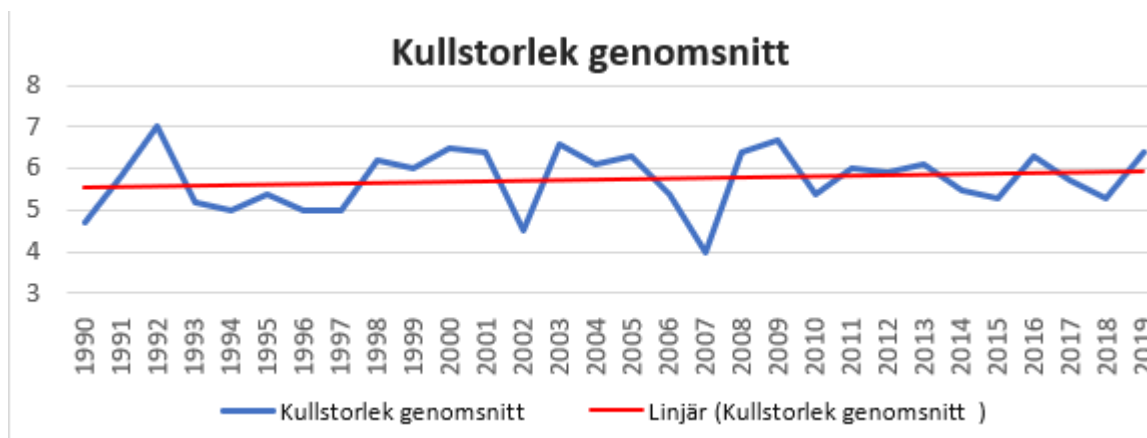

Diagram 4. Genomsnittlig kullstorlek, 1990–2019

De stora skillnaderna mellan vissa år beror till största delen på att antalet kullar är få; 1992 föddes endast en kull med 7 valpar vilket gav en topp. Åren 2002 och 2007 visade också upp ovanligt få kullar och dessutom med mindre antal valpar per kull, därav svackorna dessa år.

Inavelstrend samt fördelning parningar

En hög inavelsgrad medför hälsorisker och med hänsyn till rasens långsiktiga utveckling bör parning mellan närbesläktade individer undvikas. Ett riktmärke är att aldrig para hundar som är närmare släkt än motsvarande kusiner. En sådan parning ger en inavelsgrad hos avkomman på 6,25 procent. Detta ska ses som en övre gräns och är inte en önskvärd procentsats. Parning mellan förälder och avkomma samt mellan helsyskon är aldrig försvarbart och dessutom ett brott mot SKK:s grundregler⁹.

Genom att begränsa inavelsgraden i varje enskild parning kommer även inavelsökningen, och förlusten av genetisk variation, i rasen som helhet att bli långsammare. En generell rekommendation, som redan tillämpas i många raser, är att inavelsökningen i populationen inte ska överstiga 2,5 procent, beräknat över fem generationer (eller 0,5 procent per generation).

Längre tillbaka var det inte ovanligt att man gjorde släktskapsparningar, dels för att det inte fanns särskilt många bretoner, dels med avsikt att förstärka särskilt goda egenskaper. Idag är det enklare att använda utländska hundar om man önskar och man har i regel en annan syn på och har fått ökad kunskap om de negativa konsekvenserna av inavel med risk för fördubbling även av sämre, oönskade egenskaper samt tex lägre fruktsamhet och livskraft hos avkomman. I Sverige är numera inavelsgraden låg för breton. De senaste åren har endast ett fåtal parningar genomförts där inavelsgraden varit högre än den övre gränsen 6,25 procent. Trenden är tydligt minskande, som framgår av den röda trendlinjen i diagram nedan.

⁹ www.skk.se/uppfoadning/avel-och-uppfoadning/genetik-och-avel/inavel/

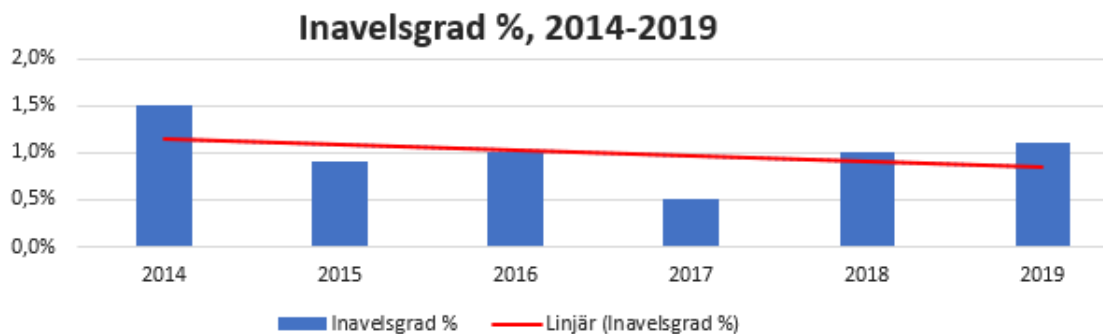

Diagram 5. Inavelsgrad och trend, 2014–2019

Av totalt 229 registrerade kullar sedan 1990 har nio kullar (7 %) haft en högre inavelsgrad än den numera rekommenderade 6,25 %-gränsen, de flesta under 1990-talet.

Tabell 2. Inavelsgrad och fördelning på parningar, 1990-2019

År	-90	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	0	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8	-9	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19
Inavelsgrad%	1	5	14	3		1	2	6	1						1	1		2	1	0	3	1	1	1	2	1	1	1	1	1

Fördelning på parningar

0,1 - 6,25%	3	6		4	3	5	4	1	5	2	4	5	2	5	6	7	9	3	1	7	6	1	9	12	12	14	15	18	15	18
6,26%-12,49%				1				2							1			1		1										
12,5%-24,99%		2	1																											
25% -																														

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor och barnbarn

Mellan 1990 och 2013 registrerades 229 bretonkullar (1330 valpar) i Sverige efter 126 tikar och 131 hanar. Fler kullar per tik har blivit allt vanligare, 7 tikar har fått fyra kullar och 3 tikar har fött fem kullar¹⁰. Dessa senare har också fött flest valpar totalt, mellan 23 och 36 valpar vardera.

För hanar är motsvarande siffror mer osäkra eftersom de ofta använts i olika länder och har parningar och valpar som inte syns i SKK:s statistik. Tre hanar har fem kullar med 29–32 valpar var, sju hanar har fyra kullar var med 19–34 valpar och 13 hanar har tre kullar med 9 – 24 valpar. Övriga hanar har 1–2 parningar i Sverige.

¹⁰ Det är inte förenligt med SKK:s Grundregler att låta tik få mer än fem kullar

Ålder vid första valpkullen

En tik rekommenderas få sin första valpkull efter 24 månaders och före 7 års ålder. Den vanligaste åldern på bretontikar vid första valpkullen 2-3 år och för hanar 4-6 år. Två tikar har dock fått valpar före 24 månaders ålder och tre tikar har varit äldre än sju år.

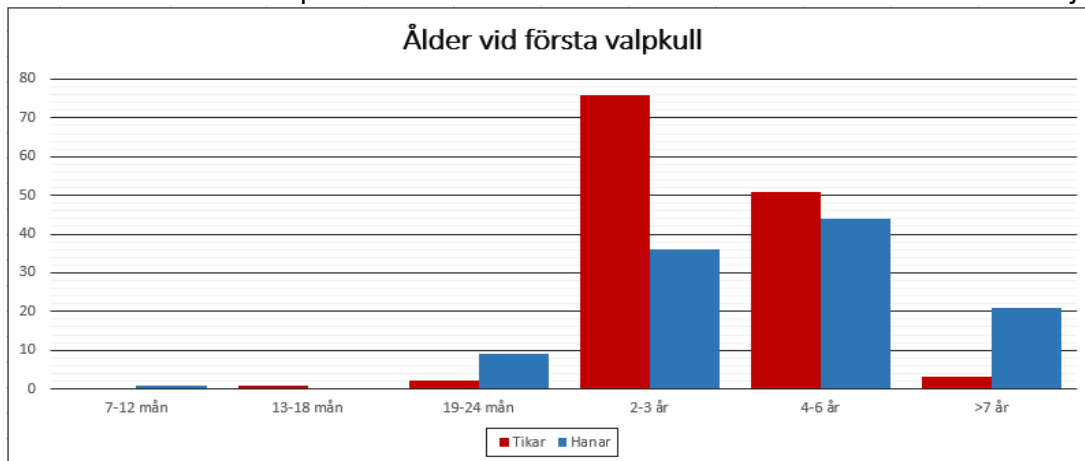

Diagram 6. Ålder vid första valpkull från år 1990–2019

Antal avkommor och barnbarn

Antalet barnbarn ger vägledning över vilka djurs gener som fått stor spridning i rasen genom att deras avkommor i stor utsträckning gått vidare i avel.

I Diagram 7 redovisas alla hanar (till vänster) och tikar (till höger) med fler än 30 barnbarn¹¹. Dessa siffror är inte kompletta eftersom de enbart visar i Sverige registrerade hundar. Särskilt när det gäller utländska hanar så är det troligt att de har ett betydligt större antal både avkommor och barnbarn. Tex. en norsk hane som ingen kull har i Sverige men 33 barnbarn. I Norge har han runt 40 avkommor och förmodligen ett stort antal barnbarn.

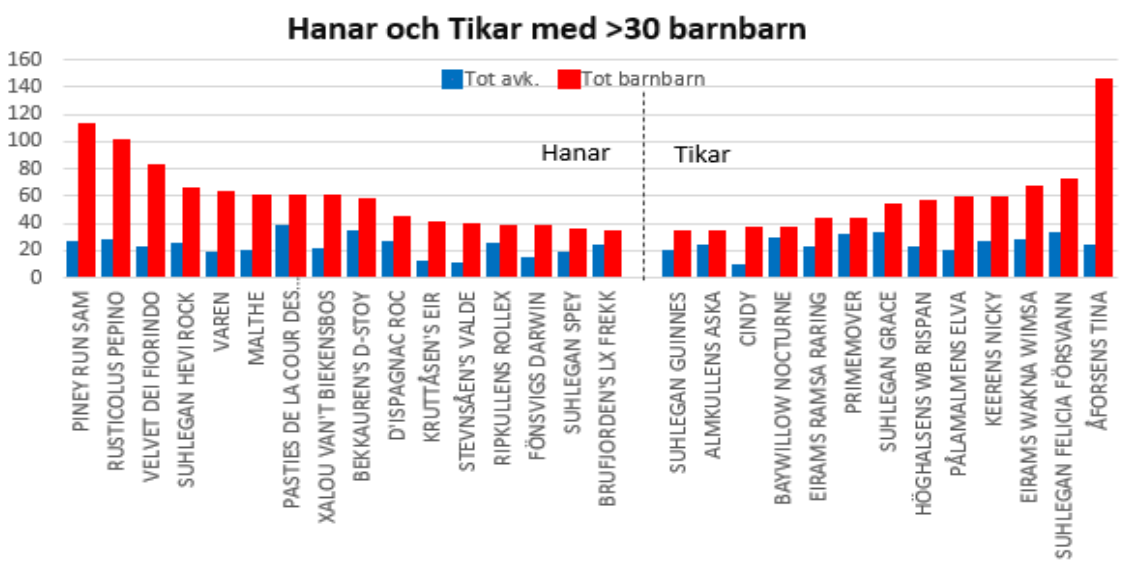

Diagram 7. Avkommor och barnbarn, kända

¹¹ Här ingår både "svenskfödd" och "övrig" avkomma. "Övrig" avser avkomma/barnbarn som inte fötts och registrerats i Sverige men som finns i SKK:s databas. Det kan till exempel vara importerade hundar eller hundar som varit i Sverige för att tävla. En hund kan ha fler avkommor och barnbarn utomlands än de som finns registrerade i SKK:s databas.

Alla hundar i diagrammet är födda mellan 1990–2011 och det beror naturligtvis delvis på att hundar födda senare kanske inte hunnit få så många barnbarn ännu men också på att det fanns färre bretoner och därmed var avelsmaterialet i Sverige begränsat.

Antalet barnbarn står inte i direkt relation till antalet avkommor. Det är egentligen tre hundar, som "sticker" ut och har betydligt fler barnbarn än övriga. Den tik som har allra flest barnbarn (144) har inte största antalet avkommor men kan förmodas ha lämnat "bra" avkommor som många avlat på. Samma sak gäller de två hanhundar som har flest barnbarn (111 resp. 80).

Import av material från andra länder

En stor andel av avelsdjuren, särskilt hanar, hämtas utanför Sveriges gränser oftast från Norge och Danmark.

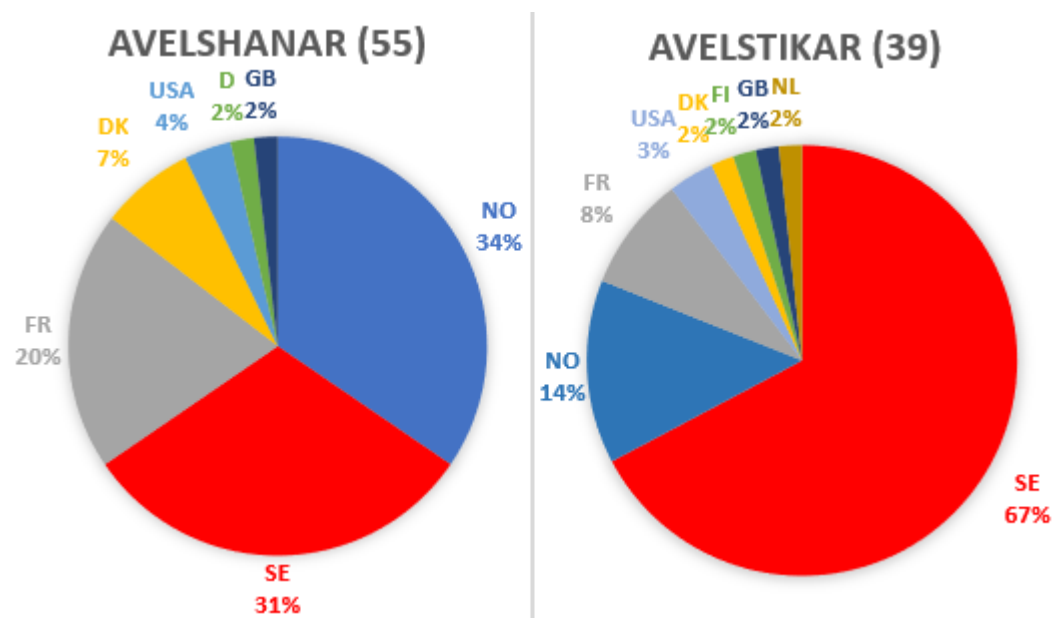

Diagram 8. Avelsdjurens ursprung, 1990–2013

Av de tikar som fått kullar i Sverige mellan 1990–2013 är uppskattningsvis¹² tre fjärdedelar födda i Sverige av svenskfödd mor. Tillsammans med avelstikar hämtade från Norge och Danmark blir de över 90 procent. Ett fåtal tikar har hämtats från Nederländerna, Frankrike, Tyskland och Storbritannien.

Av de avelshannar som använts under samma period är uppskattningsvis en tredjedel födda i Sverige, nästan lika många i Norge och ungefär en femtedel i Danmark. Det innebär att sammanlagt kommer tre fjärdedelar av hanarna från dessa tre länder. Sju hanar kommer från Frankrike och övriga från Italien, Nederländerna, USA, Tyskland och Finland.

¹² Beräkningen baseras på Avelsdata/Djur i avel

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

- a. Öka antalet bretoner
- b. Öka andelen jakt- och utställningsmeriterade hundar, framför allt i avel
- c. Bibehålla den för rasen låga inavelsnivån väl under 2,5 % och aktivt arbeta för att undvika enskilda parningar överstigande 6,25%
- d. Enskilda hanar/tikar ska inte "överutnyttjas" i avel

Strategier

"För SKK och medlemsorganisationerna gäller det gemensamma målet att kontinuerligt skapa goda förutsättningar för hunden, hundägaren och hundägandet genom att: • Väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda rashundar" (Svenska Kennelklubben, 2019)

Svensk Bretonklubb ska klassificera parningar i kategorier beroende på föräldradjurens egenskaper och meriter. Utformningen och kraven i respektive kategori ska kontinuerligt utvärderas och anpassas till tillgängliga kunskaper om tillståndet i rasen vad gäller hälsa, mentalitet, jaktegenskaper och exteriör. För närvarande (2022) sker indelning i 2 kategorier. Kategori 1 uppfyller de högsta kraven och kategori 2 något lägre krav på föräldradjurens dokumenterade hälsa, jaktegenskaper och exteriör.

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- a. Sprida kunskap om och visa upp breton när tillfälle bjuds på olika evenemang t ex mässor, träffar, träningar, jaktprov, utställningar och genom webbplats, Facebook och nyhetsbrev med mera, när tillfälle bjuds, i samarbete med SKF.
- b. Uppmuntra avel genom att uppfödare får visa upp sina hundar/kullar genom klubben i olika sammanhang. Uppfödare får köpa ett innehållsrikt "startpaket" till sina valpköpare.
- c. Verka för att fler bretoner meriteras vid jaktprov och utställningar genom att arrangera och informera om dessa
- d. För att hålla låg inavelsgrad är det viktigt att begränsa användandet av varje enskilt avelsdjur. Därför bör en hund inte vara förälder till mer än 5 % av hundarna i sin generation eller till mer än 25 % av de hundar som registreras/år under sin livstid.
- e. För en breton blir det för närvarande max 4 kullar eller 27 avkommor i Sverige. Samma avelskombination bör inte göras mer än en gång (och inte förrän resultatet utvärderats).
- f. Tik-/hanhundslister och valpförmedling är två verktyg

Breton – Hälsa

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Breton som ras har idag ett mycket gott hälsoläge. I den mån det finns ärftliga problem ligger dessa på en låg nivå, vilket man skall hålla i minnet vid läsningen av följande text.

Eventuella sjukdomar, avvikelser eller funktionella brister inom rasen ska diskuteras och hanteras utifrån vad som är bäst för rasen. Det är av största vikt att ägare av drabbade hundar rapporterar hälsoproblem och oönskade egenskaper till rasklubbens avelsansvariga.

Hälsoläget bedömt utifrån Agrias så kallade Bread Profiles 2011–2016 (den senaste period som det finns statistik från) visar på en mycket frisk ras. Frekvensen så kallade veterinärvårdshändelser ligger nästan 20% under medelvärdet för alla raser. Enligt denna statistik har bretonrasen klart mindre besvär jämfört med medel inom följande områden: Mage-tarm, tumörer, hud, öga, öra, allmänna sjukdomssymptom, urinvägar, luftvägar och rörelseapparaten. Bretonraser ligger något över medel när det gäller skador (särskilt insekts/ormbett!) och besvär från könsorganen. Att en mycket aktiv ras som bretonen ligger något över medel jämfört med alla andra raser när det gäller skador förvånar inte. Tyvärr går det inte att få fram statistik från några andra fågelhundsraser för jämförelse.

Förekomst av hälsoproblem

Höftledsdysplasi, HD

Höftledsdysplasi innebär att leddskålen är för grund. Lårbenshuvudet får då ett otillräckligt stöd och leden blir ostadig. Instabiliteten i höftleden kan leda till broskförslitning då leden söker att stabilisera läget genom benpålagringar i ledens utkant. Lårbenshuvudet kan också bli mer eller mindre deformerat, bland annat beroende på graden av instabilitet och hundens kroppsvikt. De flesta hundar med lindrigare grad av HD har sällan några smärtor och graden HD står inte i någon direkt proportion till den enskilda hundens problem.

Gradering av HD-status sker enligt normer fastställda av FCI¹³. De bygger dels på passform mellan höftledskula och höftledsskål, dels på djupet av skålen, dvs hur djupt höftledskulan ligger inne i skålen. Lederna graderas i fem grupper:

- A normala höftleder, grad A
- B normala höftleder, grad B
- C lindrig dysplasi
- D måttlig dysplasi
- E höggradig dysplasi

¹³ Fédération Cynologique Internationale, den internationella kennelfederationen

SKK föreskriver att bretoner ska ha *känt höftledsstatus* vid parningen för att valparna ska kunna registreras. (Registreringsregler, 2014)

- Föräldradjuret skall vara höftledsröntgade och ID-märkta annars gäller registreringsförbud för avkomman
- Observera att det är emot SKK:s grundregler att i avel använda individ som är behäftad med HD D och E.

Födelseår: 2011 - 2020 Typ: HD, nya avläsningsystemet antal/trend Visa

Diagnos	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HD grad A	11 (34,4 %)	14 (56,0 %)	4 (10,5 %)	7 (22,6 %)	10 (27,8 %)	12 (23,1 %)	13 (28,9 %)	12 (34,3 %)	3 (75,0 %)
HD grad B	7 (21,9 %)	4 (16,0 %)	11 (28,9 %)	10 (32,3 %)	12 (33,3 %)	16 (30,8 %)	14 (31,1 %)	11 (31,4 %)	
HD grad C	10 (31,3 %)	4 (16,0 %)	18 (47,4 %)	12 (38,7 %)	9 (25,0 %)	21 (40,4 %)	18 (40,0 %)	10 (28,6 %)	1 (25,0 %)
HD grad D	4 (12,5 %)	3 (12,0 %)	5 (13,2 %)	1 (3,2 %)	5 (13,9 %)	3 (5,8 %)		2 (5,7 %)	
HD grad E				1 (3,2 %)					
Totalt antal undersökta	32	25	38	31	36	52	45	35	4
Snittålder för undersökning (månader)	24	26	25	24	20	17	18	16	12
Antal födda	60	53	73	66	74	94	102	79	115

* Se även gamla avläsningsystemet

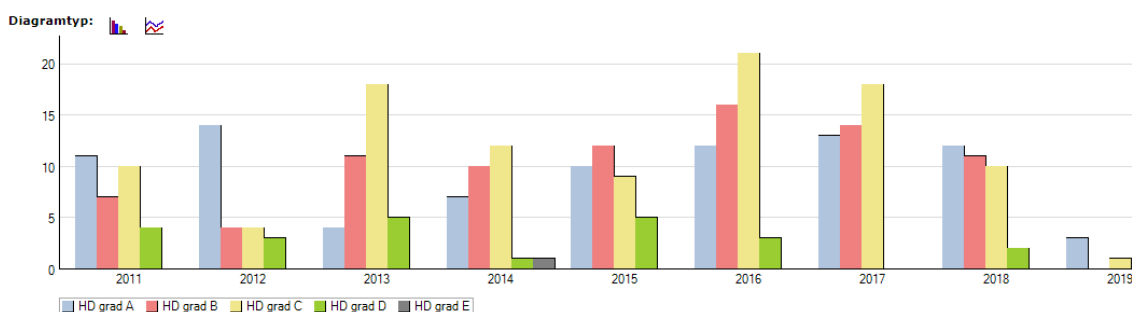

Diagram 9. HD-status utveckling 2011–2019

Risken för att en hund ska utveckla HD beror på både arv och miljö. Arvets inverkan på HD (den så kallade arvbarheten) är troligen mindre än man tidigare trott. SKK anger arvbarheten till ca 0,2 vilket är ganska lågt, medan beräkningar inom Norsk Bretonklubb anger en något högre siffra. Detta gör att man inte kan förvänta sig väldigt snabba förändringar i rasens HD-status. Även hundar med höfter fria från dysplasi (grad A och B) kan producera avkommor som utvecklar HD. Risken blir större om föräldrar och/eller syskon har HD. För att minska frekvensen HD krävs att man i aveln, förutom den enskilda individens HD-status, även tar hänsyn till föräldradjurens och kullsyskons HD-status och även eventuell avkommas HD-status. Ju fler djur som röntgas desto säkrare underlag för så kallad indexberäkning¹⁴ och därmed ett säkrare urval av avelsdjur. Släktskapsberäkningar med index kräver att en tillräckligt stor andel bretoner HD-röntgas för att vara värdefull. Sedan 2019 tillhandahåller SKK HD-index för breton.

Den stora fördelen med Index är att det på ett säkrare sätt än enbart HD-diagnosen/HQ-diagnosen anger hur hunden kan förväntas nedärva sina höftleder. Ett högt index ökar sannolikheten för att hunden nedärver fina höfter och ett lågt index ökar risken för sämre höfter. I båda fallen jämfört med ett framräknat medelvärde för höfterna inom rasen.

¹⁴ Malm, Sofia. 2013. *HD-index – ett nytt verktyg i avelsarbetet för bättre ledhälsa*, Artikel SLU

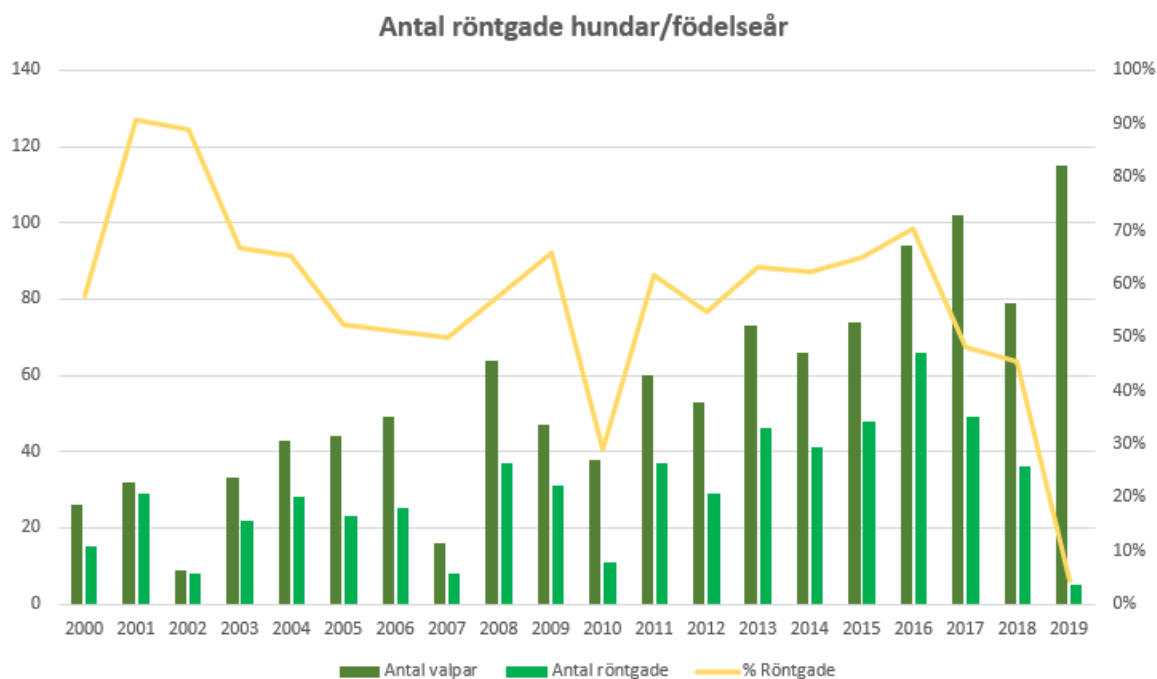

Diagram 10. Antal röntgade hundar/födelseår 2000–2019

Den procentuella andelen höftröntgade av alla som föds har legat mellan 50% och 60% de senaste 15 åren. Det räcker för att de flesta bretoner ska kunna tilldelas ett Indexvärde genom SKK.

Statistiken från Sverige visar eventuellt att en minskande andel hundar höftledsröntgats de senaste åren - se linjen i diagram ovan. En möjlig förklaring är den debatt som förs om värdet av röntgen och ett visst tvivel på att HD-metoden och för den delen den norska HQ-metoden verkligen fungerar som underlag för avelsplanering. Nu liksom tidigare är antalet hundar i Sverige alltför litet för att några säkra slutsatser om utvecklingen inom rasen ska kunna dras. I Norge har dock en stor genomgång nyligen visat på signifikant förbättrade höfter de senaste 15 åren. Norsk Bretonklubb har sedan många år använt ett eget index för hundarnas höfter – det så kallade HQ-indexet som baseras på samma metod för röntgen men där bedömningen av bilderna sker på ett annat sätt. Framgångsfaktorn anses vara just tillgången till index för avelsvärderingen.

Vi fortsätter att uppmuntra till "allmän höftröntgen" för att underlaget för bedömningar och råd ska bli så bra som möjligt. Bretonklubben ser tillgången till HD-index (och i viss mån HQ-index) som ett stort framsteg i avelsbedömningen och vi kommer att ta upp HD-index som en viktig parameter i vår avelsrådgivning och vår värdering av genom klubben annonserade kullar. Avelskommittén kommer att utforma konkreta riktlinjer som dock inte redovisas i detalj här då ny kunskap hela tiden tillkommer och kan medföra ändringar.

Epilepsi – krampanfall

Epilepsi innebär att hunden får kramper i hela eller delar av kroppen¹⁵. Kramperna kan vara från några sekunder till flera minuter. Hunden faller omkull, kan tugga fradga och får ryckningar i huvud och ben.

Epilepsi kan vara ärftlig men kan också ha andra orsaker. Problem finns med diagnostiken, då flera sjukdomar kan ge krampanfall. Om utlösande sjukdom finns kommer anfallen att försvinna om underliggande sjukdom behandlas. Det faktiska antalet bretoner med säker epilepsidiagnos är okänt – det är troligen mycket litet. Det finns inga indikationer på att sjukdomen ökar i frekvens – snarare tvärtom.

Navelbräck

SKK:s AK har gjort ett policyuttalande¹⁶: *”Medfött navelbräck är en genetisk belastning. Det kan generellt inte anses försvarbart att använda hund med medfött navelbräck till avel, då avkomman löper större risk att få denna defekt. SKK:s grundregler är tillämpbara. För att avgöra huruvida en hund med lindrigt navelbräck kan användas i avel eller inte, behövs dock rasspecifika prioriteringar där de avelshygieniska åtgärderna anpassas till rasens övriga defekter, numerär och genetiska bredd. Hundar med stora/grava medfödda navelbräck ska aldrig användas i avel”.*

Navelbräck är en försvagning av bukväggen i/kring naveln vilket ger en utbuktande navel eller en utbuktning i anslutning till naveln. Förekommer sparsamt i rasen inom vissa linjer och kan på goda grunder bedömas som ärftligt. Navelbräck har som regel ingen påverkan på jaktförmåga och hälsa. Mindre navelbräck tillbakabildas ofta spontant och större kan åtgärdas med ett relativt enkelt kirurgiskt ingrepp.

Patellaluxation

Patellaluxation innebär att knäskålen kan förflyttas från sin normala position och hoppa ur led vid belastning. Det är vanligt inom vissa raser eller familjer, vilket tyder på ärftlighet. Arvsgången är inte fastställd men antas vara polygen, dvs flera olika gener samverkar. Tillståndet förekommer sporadiskt hos breton men det är oklart om det finns en ärftlig bakgrund i vår ras.

Spondylos

Hundar som drabbas av spondylos får smärtor liknande ”ryggskott” och i sällsynta fall kan nerver och ryggmärg påverkas. Diagnos ställs hos veterinär genom röntgen. Spondylos förekommer sporadiskt hos breton men det är oklart i dessa fall om det är ärftligt eller om det finns andra orsaker. För mycket gamla hundar kan det vara en ålderskomplikation, men hos breton har spondylos observerats redan i 4-5 års ålder.

¹⁵ Ett krampanfall hos hund måste inte bero på epilepsi - det kan finnas andra orsaker som förgiftningar, sjukdomar i njure och lever, rubbningar i blodsalter m m

¹⁶ Ur protokoll AK 3/2000, 22 maj 2000. § 85/125 Medfött navelbräck

Sakralisation och L7-S1-syndrom

Sakralisation eller övergångskota¹⁷ är en medfödd defekt som kan noteras i samband med höftledsröntgen. Sakralisation innebär att den sista ländkotan, i stället för att vara en fri och egen struktur, smälter samman med korsbenet. Vid enkelsidig sakralisation får man en snedhet i korset som kan göra att hunden ser ut att stå ojämnt. Hälta och ryggsmärtor kan förekomma men ofta är en hund med defekten symptomfri. I en redovisning från USA av bifynd vid höftledsröntgen var förekomsten 2,25 procent hos de undersökta hundarna av olika raser. Förändringen har observerats hos breton i Sverige. Vissa veterinärer anser att hund med sakralisation inte bör användas i avel.¹⁸

Övriga hälsoproblem

För närvarande fordras inga akuta åtgärder inom något hälsoområde. En viss vaksamhet för uppdykande problem är dock på sin plats. I Finland har man till exempel, sedan flera år, krav på ögonundersökning för att förhindra avel på bretoner med ärftlig katarakt, grå starr. Man har hittat sjukdomen på drygt 3 procent av undersökta hundar¹⁹. I Sverige vet vi inget om katarakt hos breton eftersom ingen ögonundersökning krävs.

Mål

Beskrivning av mål

- Ytterligare förbättra det redan goda hälsoläget för breton
- Andelen bretoner som höftledsröntgas bör öka, så att vi har kontroll över utvecklingen och på sikt kan hoppas på avelsmässiga framgångar inom detta område.
- I första hand använda HD-fria avelsdjur utan kända defekter eller sjukdomar

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå hälsomålen

- SBnK ska arbeta för att så många bretonägare som möjligt ska välja att vara medlem i klubben. Endast om klubbverksamheten omfattar en större del av bretonägarna och föreningens åtgärder och bedömningar respekteras kan vi få en bra och rättvisande bild av hälsoläget inom rasen och endast då kan vi på ett verksamt sätt påverka aveln.
- Återkommande betona värdet av höftröntgen genom artiklar på hemsidan och i BretonBladet. Publicera statistik över HD-utvecklingen i rasen. Kräva redovisning av HD-status och HD-index i alla annonserade kullar. Återkommande ta ställning till hur kraven för annonsering i kategorierna ska utformas.
- Hund med veterinärbekräftad diagnos på idiopatisk²⁰ epilepsi, IE, ska inte användas i avel. Sådan avel är inte förenlig med SBnK:s syn på god avel. Stor försiktighet rekommenderas över huvud taget vid avel på hundar som är släkt med hund med diagnos epilepsi.

¹⁷ (SKK, HD för veterinärer, presentation, 2012)

¹⁸ (veterinären.nu, 2014)

¹⁹ (Finska Kennelklubbens Databas, 2014)

²⁰ Diagnos IE ställs då ingen underliggande orsak i form av hjärnskada eller metabolisk/toxisk faktor till de epileptiska anfällen kan hittas.

Breton – Mentalitet

Det är av största vikt att alla hundägare till fullo förstår vikten av god mentalitet. Samhällets krav på socialt välfungerande hundar vad gäller förhållandet till människor, andra hundar och andra husdjur kommer med stor sannolikhet att öka. Väl fungerande hundar är en förutsättning för att vår jaktform ska kunna vinna förståelse och utvecklas. Inga andra goda egenskaper kan väga upp en dålig mentalitet.

Bretonens goda humör är en ovärderlig förutsättning för att individen skall kunna fullfölja sina arbetsuppgifter som jakthund och som en trygg, hängiven familjehund. Att i avel använda föräldradjur med dålig mentalitet är ur rasklubbens synvinkel oacceptabelt.

Nulägesbeskrivning

Mentaltest och mentalbeskrivningar

För en jakthund som breton ger jaktprov i olika former bra kunskap om hundens mentalitet och ingen annan kunskap kan fullt ut ersätta denna.

SKK:s och Brukshundsklubbens beteende och personlighetsbeskrivningar, MH och BPH, kan på sikt, om forskningsresultat kan påvisa arvbarhet för testade egenskaper, tillföra värdefull information för avel. SBnK följer utvecklingen och hoppas att SKK ska driva på forskningen inom detta område.

Mentalitet i förhållande till rasstandarden

Breton anpassar sig till alla miljöer. Den anpassar sitt jaktsätt till terrängen och jagar lika bra på fält, fjäll eller skog och den "uppför sig" såväl i jaktsituation som hemma i soffan eller på besök hos veterinären. Rasen är mentalt balanserad och sällskaplig. Uttrycket är intelligent och uppmärksam. Det allmänna intrycket är att denna beskrivning stämmer mycket väl in på det stora flertalet bretoner.

På utställning bedöms även mentaliteten genom att hundar som visar ett för rasen mycket avvikande beteende kan få prissättningen "0 pris" eller "Disqualified"²¹.

Mål

Beskrivning av mål

Förstärka de positiva rastypiska egenskaperna som

- lättdresserbarhet
- öppenhet och tillgänglighet

Strategier

SBnK arbetar för att fler bretoner

- deltar på olika typer av jaktprov och utställningar
- prövas enligt MH, BPH eller andra mentalitetstest – på sikt kan detta bli värdefullt.

²¹ *Disqualified* kan tilldelas hund på grund av att den visat aggressivitet eller tydligt flyktbeteende. Med tydligt flyktbeteende menas då hund kastar sig paniskt iväg från domaren och det inte finns någon möjlighet att närma sig hunden på naturlig väg. www.skk.se/Global/Dokument/Utstallning/Broschyrer/Hundutstallning-T11.pdf

Breton – Jaktegenskaper

En fågelhundsvälp påverkas tidigt av sin ägare/förare och vad som är genetiskt arvbart och vad som är miljöbetingat är ibland svårt att definiera. Unga hundar kan förmodas spegla sina genetiska förtjänster i högre grad än vuxna.

Jaktegenskaperna kan indelas i flera underrubriker. Dessa egenskaper nedärvs sannolikt polygent. Avkommebedömning i dess rätta bemärkelse är omöjligt att genomföra, då avelsdjuren har alltför få avkommor.

Jaktprovet är det enda urvalsinstrument vi har och det ger den totala bilden av hundens förmågor. Någon närmare bedömning av arvbarheten av enskilda egenskaper som jaktlust, fart, viltfinnarförmåga, apportanlag med mera låter sig inte göras. Ambitionen att försöka indexera dessa egenskaper på det sätt som sker inom Norsk Bretonklubb, NBK, har vi hittills inte lyckats genomföra. På sikt, om klubben får resurser, bör det göras.

De norska och svenska hundpopulationerna är nära besläktade och utifrån den bedömning som gjorts inom NBK utifrån tillgängliga index bedömer vi att:

- Viltfinnarförmåga/fågelbehandling ligger på en hög nivå.
- Jaktlust, fart och intensitet varierar mellan olika linjer och utifrån uppfödarnas preferenser och att det är gynnsamt för rasen att aveln sker på detta sätt. Vi har linjer med extremt hög fart och jaktlust lämpliga för fjälljakt och stora fält och andra linjer med lite lägre intensitet lämpliga för skogsjakt. Vi eftersträvar just denna spridning för att kunna tillgodose de mycket olika önskemål och jaktförutsättningar som finns i Sverige.

Nulägesbeskrivning

Champions

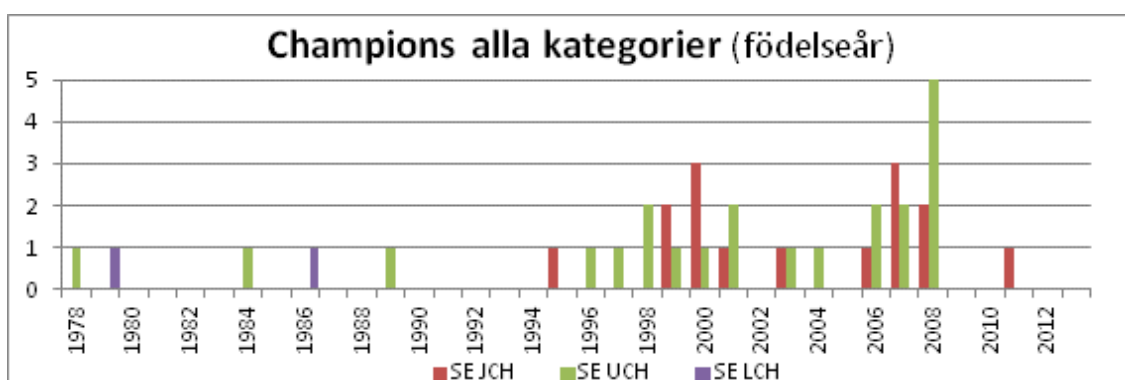

Diagram 11. Svenska champions (jakt, utställning och lydnad) 1978–2012

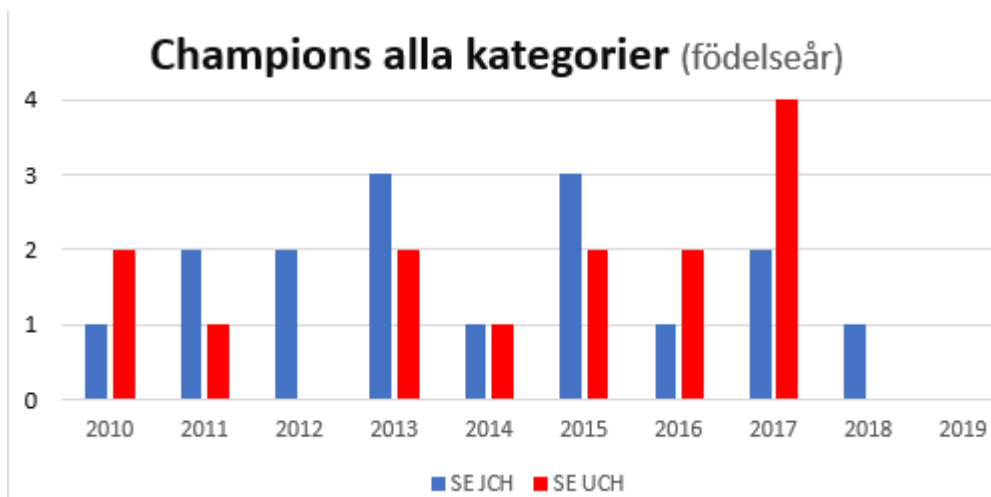

Diagram 12. Svenska champions (jakt, utställning och lydnad) 2010–2017

I diagram ovan visas alla kända champions²² efter födelseår. Till och med 2013 har minst 37 champions registrerats. Tretton är SE JCH, svensk jaktchampion, och av dessa är 8 dubbelchampions (både jaktprov- och utställningschampions) fördelat på 5 tikar och 3 hanar. Samtliga utom en har använts i avel. Förutom de 8 dubbelchampions så finns det ytterligare 14 SE UCH, utställningschampions. Dessutom har tre bretoner erövat titeln SE LCH, svensk lydchampion, alla födda före 1994.

Jaktprov

Utvecklingen inom jaktprovsvksamheten för breton var mycket positiv 2010 – 2015. Efter den starka uppgången av antalet jaktprovstartar på klubbens egna prov fram till 2015 har provverksamheten stagnerat något. 2015 var ett toppår med hela 388 startar!

Orsaken till stagnationen är framförallt brist på provledare och domare. Efterfrågan har varit större än vi kunnat svara upp mot.

Antalet premierade hundar har ökat i ungefär motsvarande takt som antalet provstartar. Andelen premierade hundar ligger mellan 22-31% år 2015-2019.

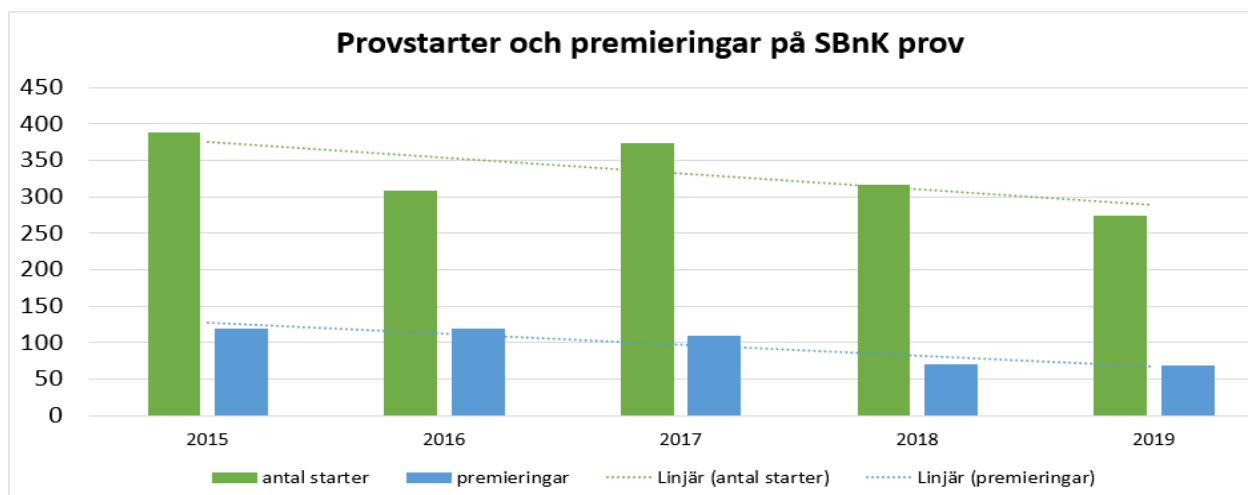

Diagram 13 Provstartar och premierade bretoner

²² I SKK:s statistik kan champions före 2006 endast ses genom att titta på varje enskild hund (855 st). Har du haft en champion före 2006, så meddela oss gärna: sekreterare@breton.se

Jaktprov forts.

Svensk Bretonklubb anordnar i första hand²⁵ fjällprov och dessa lockar också flest deltagare. I diagram 14 visas med grå staplar alla jaktprovstarter medan av de färgade staplarna framgår hur många av dessa som genomfördes på resp. terrängtyp.

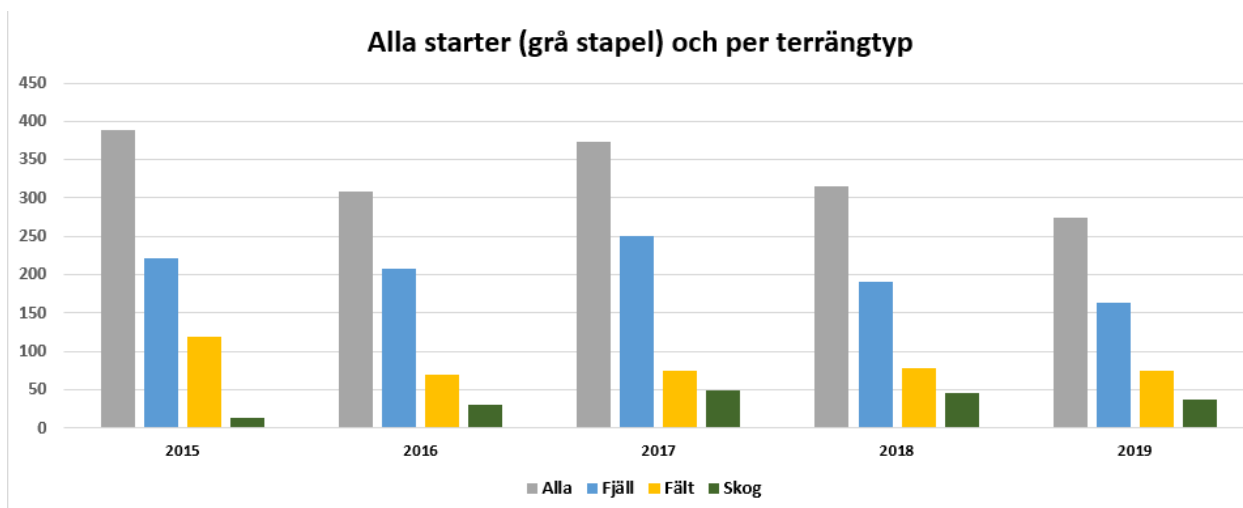

Diagram 14 Totalt antal starter samt fördelning per terrängtyp

Jaktegenskaper i förhållande till rasstandarden

Rasstandarden för breton beskriver en *mångsidig stående fågelhund som lämpar sig för jakt på alla slags byten i all slags terräng. Redan som ung är den en användbar jakthund. Breton utmärker sig genom god viltfinnarförmåga, utmärkta rörelser, gott luktsinne, vitt sök i fält, spontant och uthålligt stånd, god apporteringsförmåga och lättdresserbarhet.*

Många bretonägare håller nog med om mycket i den beskrivningen. Inte sällan hör man bretonägare stolt berätta att de tidigt jagat med sin hund och redan när den är 6-7 månader fått fälla fågel för den. Breton används i Sydsverige framför allt vid jakt på fält och skog på tryckande fågel som raphöns, fasan och morkulla. Längre norrut är det skogsfågel som tjäder, orre och järpe och i fjällen ripa. Det finns också exempel på bretoner som används för jakt på tryckande hårvilt.

Rasstandarden föreskriver att bretonens galopp ska vara kort, med snabba, medellånga språng, varunder bakbenen inte sträcks ut bakåt (samlad galopp). Man skall vara uppmärksam på att en kvadratisk cob-hund inte har samma rörelsemönster och löpstil som en rektangulär hund. Bäst kan man se detta i galoppen då bretonen sätter båda bakbenen under sig samtidigt och skjuter ifrån med hög frekvens, kraft och energi.

²⁵ delvis en kostnadsfråga, eftersom markhyra är en hög kostnad vid fältprov

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

- En högre andel bretoner ska delta i jaktprov
- En högre andel avelsdjur ska vara jaktprovsmriterade
- Mer internationellt deltagande på jaktprov i grannländerna och EM/VM
- Få flera utbildade instruktörer/tränare/domare/provledare

Strategier

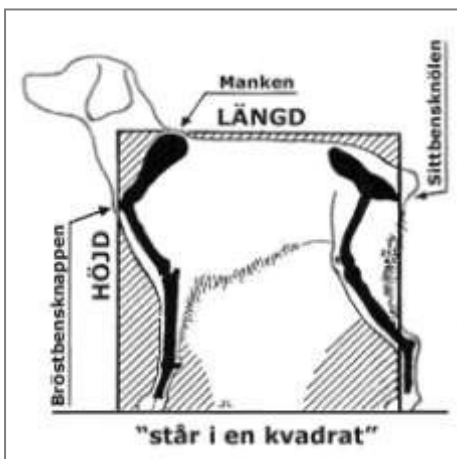
Prioriteringar och strategier för att nå målen

Svensk Bretonklubb ska för att nå dessa mål

- arbeta för att så många bretoner som möjligt deltar i jaktprov för att möjliggöra ett bredare urval av avelsdjur med goda och mycket goda jaktegenskaper
- utveckla jaktprovsvksamheten geografiskt, tidsmässigt och att omfatta alla discipliner, fält, fjäll och skog
- I SBnK:s regi anordna t ex jaktträning, apporteringsträning, unghundsprov (t ex första prov gratis eller lägre kostnad för UKI)
- arrangera CACIT-prov och "SM för breton" växelvis på fält, fjäll och skog
- arrangera Nordiskt Mästerskap, tillsammans med bretonklubbar i DK och NO (FI) vart 3:e (4:e) år i resp. land
- uppmuntra deltagande i jaktprov utomlands
 - genom ökad information om möjliga prov och hur det "går till"
 - viss sponsring från SBnK:s till deltagare i prov utanför Norden
- uppmuntra uppfödare att informera om jaktprov/-träning så att fler valpköpare startar sina bretoner på prov
- uppmuntra deltagande i apportprov och på sikt arrangera egna apportprov
- uppmuntra mer och snabbare information från prov och andra aktiviteter via webbplats/Facebook och nyhetsbrev
- ge bidrag till utbildning av instruktörer/domare/provledare

Breton – Exteriör

Enligt rasstandarden har *en breton ett kortskalligt huvud av kontinental spanieltyp och kan ha medfött kort svans eller stubbsvans. Den är harmoniskt konstruerad och har en kraftig benstomme utan att vara grov. Helheten skall vara kompakt och kraftig, dock inte tung, utan tillräckligt elegant. I helhet liknar breton en liten kort och satt ponny²⁸, full av energi.*

Figur 1. Kroppslängden, mätt från skulderleden till sittbensknölen, ska vara densamma som mankhöjden – hunden ska "stå i en kvadrat".

Kupering är numera förbjuden i många länder och i Sverige har de flesta bretoner lång svans.

Mankhöjd för hanar är 48-51 cm och tikar 47-50 cm²⁹. I rasen finns anlag för naturlig stubbsvans och vissa länder, t ex Frankrike, tillåter fortfarande kupering av bretoner som föds med svans.

Högt ansatta öron, livlig blick och ett intelligent uttryck utmärker huvudet. Pälsfärgen är vit (skimmel eller skäck) med medelstora, oregelbundna fläckar i antingen orange, svart eller leverbrunt. Tanteckning förekommer.

Viktiga måttförhållanden:

- Huvudet skall i helhet vara proportionerligt till kroppen.
- Skallpartiet skall vara längre än nospartiet, i proportionerna 3:2.
- Bröstkorgens djup skall vara något mindre än halva mankhöjden.
- Kroppslängden (mätt från skulderleden till sittbensknölen) skall vara densamma som mankhöjden, hunden skall "stå i en kvadrat".

Nulägesbeskrivning

Exteriörbedömning

Svenska bretoner varierar en hel del vad gäller storlek, typ och utseende. På utställning ska alla bretoner mätas och är de för små eller för stora så är det ett diskvalificerande fel. Mankhöjden är en enkelt mätbar egenskap det kan vara svårare att bedöma övriga egenskaper efter standarden. Alla domare dömer efter samma standard men ändå inte likadant. Det beror på att, inom ramen för standarden, bedömer domarna olika detaljer individuellt. Domarens erfarenheter av rasen och "domarens fria skön" spelar stor roll. Med det menas att domaren, inom standardens ramar, får lov att "tycka", vilket kan resultera i att samma hund kan få mycket olika bedömningar av två olika domare.

Bretonens exteriör är god i Sverige, om man skall förlita sig på resultaten från officiella utställningar. Erfarenheter visar dock att vid specialutställningar, dömda av rasens egna experter och med "medtävlare" från grannländerna, är inte resultaten lika imponerande.

²⁸ Den franska rasstandarden använder uttrycket "cob bréviligne"

²⁹ Mankhöjd +/- 1 cm godkänns

I Sverige men framför allt i Norge använder man inte sällan avelsdjur av den amerikanska rasvarianten, American Brittany³⁰. Exteriört skiljer sig dessa genom att vara något mer högbenta och "luftiga" och de har oftast en ljusare pigmentering på nos och ögon och en mycket bred, vit "bläs". Svart päls/nos är inte tillåtet. Detta har naturligtvis satt spår i exteriören hos många avkommor och det är inte ovanligt med hundar med mer eller mindre "amerikansk" exteriör.

Under de senaste åren, 2004–2019, har totalt nästan 600 bedömningar gjorts av bretoner på officiell utställning i Sverige³¹ men antalet unika individer som bedömts är bara cirka 270 och av dessa är antalet svenskägda bretoner drygt 210. Om man jämför med antal registrerade bretoner under samma tidsperiod, cirka 600, så får man fram ett mycket ungefärligt mått på hur stor andel av registrerade bretoner som någon gång bedömts på en officiell utställning, cirka 35 procent.

Bretoner på officiella utställningar 2011–2019

År	Antal	Tikar	E	V	G	S	D	KEP	Junkl	Ukl	Ökl	B/Jkl	Chkl	Vetkl	Ck	% Ck	Cert	% Cert
2011	61	74%	33	21	5	2	0	0	11	3	15	27	3	2	25	41%	10	16%
2012	64	63%	35	19	4	2	4	0	14	8	13	26	3	0	27	42%	8	13%
2013	63	78%	37	19	3	0	1	0	8	4	13	29	3	3	28	44%	14	22%
2014	51	76%	34	13	1	0	2	1	11	11	5	24	0	0	24	47%	10	20%
2015	140	64%	108	27	0	1	4	0	18	17	35	64	3	2	50	36%	18	13%
2016	96	58%	68	24	2	0	2	0	16	6	10	59	4	1	55	57%	25	26%
2017	119	55%	74	40	4	0	1	0	29	14	16	43	16	1	55	46%	9	8%
2018	138	61%	88	36	7	0	6	1	33	16	19	47	18	4	50	36%	24*	17%
2019	148	53%	86	39	17	2	3	1	25	10	34	58	17	4	51	34%	36*	24%

Förklaringar tabell: E=Excellent, V=Very good, G=Good, S=Sufficient, D=Disqualified, KEP=Kan ej prisbedömas Ck=certifikatkvalitet
) Fr o m 2018 arrangeras nordiska utställningar, förutom nationella och internationella. I tabellen finns Cert från samtliga utställningar.]

Diagram 15. Svenskägda bretoner bedömda på utställning

Diagram 15 visar resultaten för alla svenskägda bretoner som bedömts på utställning mellan 2011-2019³². År 2015 har ett högre antal utställda bretoner än närliggande år och det beror troligen på att det året firade Svensk Bretonklubb 40-årsjubileum med att arrangera en egen utställning, som ofta lockar fler utställare.

De bedömda bretonerna håller god klass med flertalet hundar bedömda som Excellent eller Very good. Man kan förmoda att en del av de bretoner som aldrig ställs ut är mindre goda representanter för rasen exteriört.

Sedan 2004 har totalt 15 pris "0" och Disqualified utdelats, varav tre för mentalitet, ett för bettfel och övriga på grund av storleken. Sex tikar mättes för små (43–45,5 cm) och en för stor (51,5 cm). Fyra hanar mättes för stora (53–55 cm). Fem av de femton har vid andra tillfällen prissatts med högre priser.

³⁰ Avlas i USA för jakt på mycket vidsträckta marker, ofta med jägaren till häst

³¹ Enbart resultat från officiella utställningar registreras hos Svenska Kennelklubben

³² T o m jan-11 användes i Sverige skalan 1, 2, 3, 0; därefter Excellent, Very good, Good, Sufficient och Disqualified. Den nya skalan har ett steg mer och därför motsvarar t ex dagens "E" bara de bästa av tidigare "1". KEP står för "Kan Ej Prisbedömas"

Exteriöra detaljer som vi måste se upp med

- Mankhöjden – ej för små eller för stora hundar
- Proportioner höjd-längd. En breton ska ”stå i en kvadrat” – väl långa ländpartier är inte ovanligt
- Otillräckligt välformad bröstorg – den ska vara rund, men inte tunnformad
- ”Högbenta” hundar, d v s avståndet upp till bröstorgens undersida är betydligt större än bröstorgens djup
- För lätta och luftiga kroppar – för lätt och tunn benstomme
- För smala skallar med snipiga nospartier, vilket gör att raskaraktären saknas
- Alltför framskjuten skuldra och rak överarm (kan ge förslitningsskador)

Mål

En funktionell exteriör ger en klart bättre förutsättning för att få en mer hållbar jakthund som skall tåla de påfrestningarna som de utsätts för under långa jakt dagar på fjäll, fält och i skog.

- En högre andel bretoner ska exteriörbedömas
- En högre andel av avelsdjuren ska ha en bra exteriör enligt rasstandard

Strategier

Svensk Bretonklubb vill på olika sätt arbeta för en ökad förståelse och kunskap kring rasens exteriör. Detta är ett arbete som måste drivas på olika nivåer.

- Uppmuntra bretonägare att ställa ut sina hundar. Särskilt gäller detta jaktprovsmeterade hundar som man funderar på att använda i avel.
- Klubben inbjuder minst vart femte år en specialdomare från Europa
- Invitera utställningsdomare till rasträffar, jaktprov och andra breton-aktiviteter för att bredda kunskap om och erfarenhet av rasen
- Att i olika forum tillhandahålla information som påpekar bretonens korrekta exteriör
- Att genom rådgivning i avelsfrågor medverka till en positiv utveckling av exteriören enligt rasens FCI-standard.

Prioriteringar och strategier för att nå målen

I avel bör eftersträvas att använda jaktprovsmeterade hundar vars exteriör väl överensstämmer med FCI:s rasstandard.

Summering – Breton

Allt avelsarbete inom SBnK är av långsiktig karaktär. För närvarande finns inga akuta problem gällande hälsa, mentalitet, jaktegenskaper eller exteriör som föranleder snabba eller kortsiktiga åtgärder.

För en fortsatt positiv utveckling för rasen har Svensk Bretonklubb utarbetat riktlinjer som stöd för avelsarbetet med följande prioriteringsordning.

1. Hälsa
2. Mentalitet
3. Jaktegenskaper
4. Exteriör

SBnK har utarbetat rasspecifika avelsstrategier i syfte att:

- prioritera avel som gynnar avkommans möjlighet till ett långt liv utan hälsostörningar
- prioritera avel för mentala egenskaper anpassade till rasens funktion och samhällets krav
- prioritera exteriör avel som gynnar god funktion och förebygger förekomsten av icke önskvärda egenskaper hos avkomman
- Verka för att minska antalet avelsrestriktioner som inte är relaterade till hundrasers sundhet men begränsar möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av befintliga hundmaterial

SBnK arbetar för att ge uppfödare och hanhundsägare verktyg, metoder och modeller för att aveln ska kunna bedrivas i enlighet med ovanstående intentioner.

Plan för fortsatt arbete i klubben

- Öka antalet medlemmar – SBnK måste representera en större andel av bretonägarna.
- Öka medlemmars inflytande och möjligheter att påverka genom möten, forum, enkäter osv
- Öka utgående information via hemsida, nyhetsbrev, Facebook mm
- Uppföljning och utvärdering
- Arbeta för införandet av digitaliserade strukturer för anmälan och uppföljning av jaktprov

Genom information på hemsidan och i Bretonbladet har medlemmarna informerats om arbetet med RAS och ombetts komma med synpunkter. Framtaget förslaget publicerades på hemsidan inför årsmötet och diskuterades där. Synpunkter beaktades och vissa ändringar infördes. Grunderna för denna rasspecifika avelsstrategi fastställdes 2021-07-31 på Svensk Bretonklubbs årsmöte.

Reviderad och uppdaterad av Johanna Olofsson, Paul Lundblad och Lennart Berglund SBnK:s Avelskommitté

Fastställd av Svenska Kennelklubben/AK 2022-04-05

Litteratur och källhänvisningar

American Kennel Club. (1990). *American Brittany Breed Standard*. Hämtat från <http://images.akc.org/pdf/breeds/standards/Brittany.pdf>

Club de l'Epagneul Breton. (u.d.). Hämtat från Fransk Bretonklubb: <http://www.epagneul-breton.net/>

Fédération Cynologique Internationale. (2003). *Standard Epagneul Breton*. Hämtat från <http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/095g07-en.pdf>

Finska Kennelklubbens Databas. (2014). Hämtat från Koira Net: <http://jalostus.kennelliitto.fi/>

Malm, S. & Lindholm, Å. 2013. *Hundavel i teori och praktik*, Svenska Kennelklubben

Registreringsregler (2014). Hämtat från Svenska Kennelklubben: http://www.skk.se/Global/Dokument/Uppfodning/registreringsregler_R42.pdf?epslanguage=sv

SKK. (2013). *HD för veterinärer*. Hämtat från <http://www.skk.se/Global/Dokument/Uppfodning/HD-for-veterinarer.pdf>

SKK. (2012). *HD för veterinärer, presentation*. Hämtat från <http://www.skk.se/Global/Dokument/Uppfodning/HD-for-veterinarer.pdf>

Strandberg, L. (2000). *Avelsarbete med breton i Sverige*. Svensk Bretonklubb.

Svenska Kennelklubben. (2013). *Avelsdata*. Hämtat från <http://hundar.skk.se/avelldata/>

Svenska Kennelklubben. (2014). *Avelspolicy*. Hämtat från <https://www.skk.se/sv/uppfoadning/funktionarsinfo/avelsfunktionar/avelspolicy>

Svenska Kennelklubben, *Hunddata*. Hämtat från <http://hundar.skk.se/hunddata/>

Svenska Kennelklubben. (2003). *Rasstandard Breton*. Hämtat från <https://www.skk.se/globalassets/dokument/rasstandarder/standard-breton-fci95.pdf>

Svenska Kennelklubben. (2014). *Svenska Kennelklubbens grundregler*. Hämtat från <https://www.skk.se/sv/uppfoadning/regler-policys-och-lagar/skks-grundregler/>

veterinaren.nu. (2014). Hämtat från <http://www.veterinaren.nu/hund/sjukdomar/rorelseapparaten/>